

Поліщук О.А.

здобувач,

*Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини*

**ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАННОСТІ
ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩОГО АГРАРНОГО ЗАКЛАДУ**

Правова компетентність є важливою особистісною якістю, що потребує її формування, розвитку, вдосконалення. Для здійснення цих процесів необхідно діагностувати наявний її рівень у майбутніх фахівців. З цією метою проводився діагностичний зріз серед студентів – майбутніх менеджерів із застосуванням таких методів: анкетування, опитування, інтерв'ювання, спостереження, бесіди. З метою об'єктивної оцінки результатів експерименту всі матеріали дослідження шифрувалися.

Діагностичні зрізи здійснювалися протягом усього періоду дослідження, проте найбільше значення для нас мали результати вихідної (на початку дослідження) і заключної діагностики, завдяки якій визначалася правильність наших пошукових зусиль, а також ефективність запропонованої методики формування правової компетентності у майбутніх менеджерів.

Діагностика мотиваційного компонента правової компетентності майбутнього менеджера здійснювалася за допомогою комплексу анкет, що були представлені у роботі С. В. Діканової [1], а також спостережень, бесід, опитувань.

Важливим завданням дослідження було виявлення мотивів, цілей, якими керуються студенти, організовуючи свою правову діяльність. Саме ці чинники є визначальними при виборі певного стилю, поведінки, діяльності. Було запропоновано відмітити найбільш значущу для них мету серед одинадцяти варіантів цифрою 1, менш значущу – цифрою 2 і так далі.

Реалізація компетентнісного підходу передбачає осмислення загальних цілей освіти за умов її варіативності, необхідність змін у підходах і механізмах змісту та стандартах освіти.

Компетентнісний підхід в освіті значно ширший, ніж підхід з позицій предметних знань, умінь, навичок і включає в себе широкі гуманістичні, морально-етичні, культурні, естетичні, мотиваційні та інші компоненти, націлені на творчість, дію, виконання, практичний результат [2].

Компетентність – індивідуальна характеристика людини, яка визначається поєднанням психічних якостей, психічного стану, що дозволяє діяти самостійно й відповідально, як володіння людиною здатністю та вмінням виконувати певні трудові функції. Оцінювання чи вимірювання кінцевого результату праці – єдиний науковий спосіб міркування про компетентність. Компетентність у визначеній галузі – це поєднання відповідних знань, досвіду і здібностей, що дають змогу обґрунтовано міркувати про цю сферу й ефективно діяти в ній [3].

Поняття компетентності ширше, ніж поняття знання, уміння, навички; воно містить їх у собі; поняття компетентності включає не тільки когнітивну й операціонально-технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну і поведінкову. У зв'язку з цим реалізація компетентнісного підходу залежить від освітньо-культурної ситуації. Щодо кожної ситуації компетентності можна виділяти різні рівні її освоєння.

Система компетентностей в освіті має ієрархічну структуру, рівні якої складають: ключові компетентності (міжпредметні та надпредметні компетентності) – здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні та культуровідповідні види діяльності, ефективно розв'язуючи актуальні індивідуальні та соціальні проблеми; загальногалузеві компетентності – компетентності, які формуються особистістю упродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі, а також уміння застосовувати їх на практиці для розв'язання індивідуальних та соціальних проблем; предметні компетентності – складова загальногалузевих компетентностей, яка стосується конкретного предмета.

Ключові компетентності включають: навчальну компетентність (інтелектуальний розвиток особистості та здатність навчатися упродовж усього життя); культурну компетентність (здатність жити та взаємодіяти з іншими в умовах полікультурного суспільства, керуючись національними та загальнолюдськими духовними цінностями); громадянську компетентність (здатність захищати та піклуватися про відповідальність, права, інтереси та потреби людини і громадянина своєї держави і суспільства); соціальну компетентність (володіння сукупністю засобів, що дають можливість особистості взаємодіяти з різними соціальними групами та соціальними інститутами суспільства); підприємницьку компетентність (володіння засобами, що дають особі можливість ефективно організувати власну трудову й підприємницьку діяльність).

Усі ключові компетенції мають такі характерні ознаки: багатофункціональність, надпредметність, міждисциплінарність та потребують значного інтелектуального розвитку.

Будь-які ключові компетентності формуються на основі предметних та загальнопредметних компетентностей. Процес інтеграції, взаємодії, доповнення одних компетентностей іншими створюють загальнопредметні компетентності. А вони, у свою чергу, є базовою основою для формування цілісної системи ключових компетентностей.

Цей процес можна уявити в такій послідовності: набуття психолого-педагогічних та правових знань і вмінь у межах окремих навчальних дисциплін; встановлення взаємозв'язків між окремими темами кожної дисципліни; взаємозв'язок знань і вмінь з різних дисциплін; взаємозв'язок правових знань із реальними проблемами навколишнього середовища і пов'язаних із ними проблемами (міжпредметні правові компетентності); структурування та систематизація інтегрованих знань і вмінь, тобто встановлення віддалених взаємозв'язків між окремими поняттями, об'єднання їх у певну систему (ключові правові компетентності).

Отже, правова компетентність менеджера – це особливий тип організації набутих правових компетентностей, які необхідні для професійної діяльності. Правова компетентність включає в себе: знання, пізнавальні та практичні навички, стосунки, емоційне ставлення, систему цінностей, етику, мотивацію.

Із наведеного зрозуміло, що ключові компетентності можливо сформувані тільки на основі предметних. Вони повинні містити не лише пізнавальну і операційну складові, але й мотиваційну та соціальну. У професійно-педагогічній підготовці повинна враховуватися професіоналізація правових знань та вмінь, тобто вони повинні бути підпорядковані головному напрямку – формуванню полікультурної компетентності майбутнього менеджера.

Формування фахівця вимагає проектування навчально-виховної діяльності, процесу формування індивідуального становлення та розвитку правових компетентностей у майбутнього менеджера. На нашу думку, правові компетентності можна віднести до ключових компетентностей. Будь-які ключові компетентності формуються на основі предметних та загальнопредметних компетентностей. Процес інтеграції, взаємодії, доповнення одних компетентностей іншими створюють загальнопредметні компетентності. А вони, у свою чергу, є базовою основою для формування цілісної системи ключових компетентностей.

Список використаних джерел:

1. Диканова С. В. Формирование у будущего специалиста компетентности в сфере личностного самосовершенствования / Известия Волгоградского государственного педагогического университета. – Волгоград: ВГПУ, 2007. – № 1. – С. 32–36.
2. Лісова С. В. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – С. 34–53.
3. Коберник О. М. Компетентнісний підхід в технологічній освіті: Зб. наук. праць ТДПУ. – Тернопіль: ТДПУ, 2007. – С. 31–39.

Сидорук А.В.

*викладач кафедри туризму,
Запорізький національний університет*

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Критичний рівень здоров'я, фізичної підготовленості й фізичного розвитку дітей та молоді є наслідком зниження їхньої рухової активності у режимі дня при зростаючому статичному та психоемоційному напруженні процесу навчання, впровадження інноваційних комп'ютерних технологій у повсякденний побут, і несприятливих екологічних умов навколишнього середовища. Національні інтереси потребують нагального вжиття ефективних заходів для розв'язання соціально значущої проблеми запобігання захворюваності шляхом зміцнення здоров'я дітей як найвищої соціальної